Raadsvoorstel

Vergaderdatum	11 december 2025
Portefeuillehouder	E.J. Taams
Behandelend ambtenaar	L. Keijzer, J. Hahn
Afdeling/team	Samenleving/Beleid sociaal domein
Status	Openbaar

Onderwerp

Verordening Jeugdhulp Oostzaan 2026

Voorgesteld besluit

De raad besluit:

1. De termen ‘eigen kracht’ en ‘boven gebruikelijke zorg’ (artikel 4.6) in de verordening Jeugdhulp gemeente Oostzaan 2026 te verduidelijken;
2. De verordening uit te breiden met artikelen over toezicht en naleving hoofdstuk 6 en 7;
3. De verordening Jeugdhulp gemeente Oostzaan 2022 in te trekken en te vervangen door de verordening Jeugdhulp gemeente Oostzaan 2026 (B1) met ingang van 1 januari 2026;
4. De verordening jeugdhulp gemeente Oostzaan 2026 en de toelichting op de verordening te publiceren op lokaleoverheid.nl (B1 en B2) met ingang van 1 januari 2026.

Kern van het voorstel

Sinds 2022 is de huidige versie van de Verordening Jeugdhulp gemeente Oostzaan van kracht. De verordening kent lokale verschillen maar is samen met regio opgesteld. De afgelopen jaren hebben er verschillende ontwikkelingen plaatsgevonden die het aanpassen van de verordening noodzakelijk maken. Zo heeft de Centrale Raad van Beroep (CRvB) verschillende uitspraken gedaan over eigen mogelijkheden en probleemoplossend vermogen van gezinnen. Deze jurisprudentie heeft binnen onze regio in de afgelopen maanden tot verschillende bezwaar- en beroepszaken geleid (niet in Oostzaan), waarin beroepszaken rondom persoonsgebonden budgetten PGB’s in het informele netwerk gegrond zijn verklaard, omdat de verordening 2022 niet voldoende afgekaderd is op het gebied van eigen kracht en (boven)gebruikelijke hulp. In de huidige verordening van 2022 is onvoldoende kader opgenomen over de afbakening van deze begrippen. Daardoor kan bepaalde (boven)gebruikelijke zorg, die na onderzoek door het Jeugdteam, van het gezin zelf mag worden verwacht niet worden afgewezen en zijn bezwaren gegrond verklaard (artikel 4.6). Dit levert de gemeente financiële risico’s op. Als gevolg is het essentieel dat de Jeugdteam met een nieuwe verordening een sluitend kader krijgen, zodat hun onderzoek in de toekomst standhoudt. Bij het opstellen van deze verordening is de modelverordening van de VNG gebruikt als leidraad. De uitspraken van de CRvB vormden de belangrijkste aanleiding om de verordening jeugd binnen Zaanstreek-Waterland te vernieuwen.

Daarnaast is het Rijk voornemens de Jeugdwet aan te passen en vooruitlopend hierop zijn de vormen van jeugdhulp die onder de Jeugdwet vallen en de begrippen gebruikelijke zorg en eigen kracht verduidelijkt in deze Verordening Jeugdhulp 2026, om zo een scherper onderscheid te maken wat onder jeugdhulp wordt verstaan en wat niet. Om te bepalen welke hulp en ondersteuning niet geboden hoeft te worden vindt een beoordeling plaats op basis van de uitgangspunten voor gebruikelijke zorg uit hoofdstuk 4 van de geldende Beleidsregels indicatiestelling Wlz. Daarnaast is er een scherpere afbakening met andere wetgeving in opgenomen. De ‘Nadere regels op de Verordening Jeugdhulp gemeente Oostzaan 2018’ kunnen ingetrokken worden omdat deze inhoudelijk zijn verwerkt in de Verordening Jeugdhulp 2026.

Deze verordening is gebaseerd op de nieuwe Modelverordening Jeugdhulp van de VNG en deze is regionaal aangepast. De verordening is net als de vorige Verordening Jeugdhulp 2022 voor de regio Zaanstreek-Waterland van toepassing.

De wijzigingen zijn dusdanig, dat is gekozen voor het intrekken van de verordening 2022 met ingang van 1 januari 2026 en het voorleggen van een nieuwe verordening: De verordening Jeugdhulp gemeente Oostzaan 2026 (verder te noemen: de verordening).

Argumenten

1.1 Het uitgebreider omschrijven van de termen “eigen kracht” en “boven gebruikelijke zorg” beperkt het risico op het verliezen van beroeps-en bezwaarprocedures;
De CRvB heeft in 2017 geoordeeld dat er bij een onderzoek naar gevraagde jeugdhulp een aantal specifieke stappen doorlopen moeten worden. Dit “stappenplan” was al opgenomen in de eerdere modelverordening, maar is naar aanleiding van meerdere uitspraken verduidelijkt.

In een drietal uitspraken van de Centrale Raad van Beroep wordt gemeenten opgedragen op grond van de artikelen 2.3 en 2.9, van de Jeugdwet in hun verordening te regelen wat onder 'eigen mogelijkheden' en 'probleemoplossend vermogen' wordt verstaan. Ook moet in de verordening de deskundige toeleiding naar, advisering over, bepaling van en inzetten van de aangewezen voorziening, voldoende zijn geborgd.

1.2 De verordening is voor zover mogelijk aangepast aan afspraken uit de Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028;
De uitgaven aan jeugdhulp stijgen en daardoor staan de gemeentefinanciën onder druk. De tot de zogeheten vijfhoek behorende partijen hebben in 2023 de Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028 vastgesteld. Deze bevat een groot pakket afspraken met als doel de jeugdzorg te verbeteren en financieel gezond te maken. Enkele van die afspraken zijn relevant voor de nieuwe verordening:
Het rijk en gemeenten brengen – vooruitlopend op de aangepaste Jeugdwet – in kaart wat de mogelijkheden tot afbakening en sturing zijn op basis van de huidige Jeugdwet, zowel landelijk als lokaal. Een en ander is uitgewerkt in een recente verkenning, die verwerkt is in de verordening:
• Verduidelijking van de vormen van jeugdhulp die onder de Jeugdwet vallen (hoofdstuk 2);
• Verduidelijken van de begrippen ‘gebruikelijke zorg’ en ‘eigen kracht’ (artikel 4.6);
• Afbakening met andere wetgeving (hoofdstuk 8).

2.1 De verordening is uitgebreid met artikelen over toezicht en naleving;
De afspraken over de kwaliteit van het aanbod en zorgverleners wordt met name vastgelegd in de contracten die wij regionaal hebben afgesloten. Vanwege zorgen over de kwaliteit van sommige vormen van jeugdhulp en vanwege het feit dat de zogeheten ‘zorgcowboys’ zich als zorgverleners in het

jeugddomein melden, hebben we in hoofdstuk 6 en 7 een steviger basis voor toezicht en naleving in de verordening opgenomen om misbruik of oneigenlijk gebruik van de Jeugdwet tegen te kunnen gaan en hoe we de controle en toezicht hierop mogelijk maken.

Kanttekeningen

1.1 Deze verordening heeft een korte looptijd;

In 2025 en 2026 vinden een aantal ontwikkelingen plaats die in de toekomst opnieuw tot wijzigingen in de verordening zullen leiden. De uitspraken van het CRvB hebben er echter voor gezorgd dat we het ons als regio niet kunnen veroorloven om de ontwikkelingen af te wachten alvorens we een nieuwe verordening opstellen. Onderstaand de verwachte ontwikkelingen:

- Het rijk past de Jeugdwet aan zodat de jeugdhulpplicht toeziet op gezinnen en jeugdigen in de meest kwetsbare situaties. Dit komt neer op een beperking van de reikwijdte van de jeugdhulpplicht. Onderdeel van de wetsaanpassing is dat het rijk het initiatief neemt om de begrippen ‘gebruikelijke zorg’ en ‘eigen kracht’ in de Jeugdwet nader definiëren. Deze wetsaanpassing kan ervoor zorgen dat de verordening in de toekomst opnieuw aangepast dient te worden.
- Het rijk en de gemeenten brengen – vooruitlopend op de aangepaste Jeugdwet – in kaart wat de mogelijkheden tot afbakening en sturing zijn op basis van de huidige Jeugdwet, zowel landelijk als lokaal. Het een en ander is uitgewerkt in een recente verkenning.
- Verder wordt er door het rijk nieuwe wetgeving opgesteld over gemeenschappelijke regelingen binnen regio’s.
- Als laatst heeft ook de nieuwe aanbesteding specialistische jeugdhulp impact op onze verordening. De huidige contracten met jeugdhulpaanbieders eindigen per 31 december 2026. Vanaf 1 januari 2027 verwachten wij nieuwe contracten af te sluiten. Te zijner tijd moet dan ook de verordening aangepast worden aan de keuzes en de werkwijze die in die contractperiode gemaakt worden.

4.1 De verordening is complex

De meest recente modelverordening van de VNG is qua opzet en inhoud meer juridisch dan eerdere versies. Ook de toelichting bij de modelverordening is voorzien van veel juridische onderbouwing. Om de verordening leesbaar te houden voor inwoners is in de verordening per artikel een toelichting in begrijpelijke taal opgenomen en zijn op veel plaatsen ook voorbeelden opgenomen om de inhoud te verduidelijken.

Financiële toelichting

De Verordening Jeugdhulp heeft zelf geen directe financiële consequenties. De Verordening geeft aan van welke overige voorzieningen inwoners gebruik kunnen maken en geeft een kader voor toegang tot de individuele voorzieningen. Mogelijk leidt deze verordening tot minder pgb aanvragen door het duidelijker beoordelingskader. Bovendien bevriezen we de tarieven van niet-professionele pgb’s bij vaststelling van deze verordening. We zijn wettelijk verplicht om minimaal het minimumloon te hanteren bij de tarieven van de informele PGB. Daar zitten we ruimschoots boven, in plaats van naar beneden bij te stellen kiezen we ervoor om de tarieven in 2026 te bevriezen. De tarieven voor professionele pgb zorg worden wel jaarlijks geïndexeerd, zoals bij zorg in natura, op basis van de Overheidsbijdrage Arbeidskostenontwikkeling (OVA).

Vraag	Antwoord
1. Heeft dit voorstel financiële consequenties?	Nee
2. Zijn de financiële consequenties incidenteel?	Niet van toepassing
3. Is er sprake van een investering?	Niet van toepassing
4. Dekking binnen hetzelfde budget?	Niet van toepassing
5a. Dekking exploitatie?	Niet van toepassing
5b. Dekking reserve?	Niet van toepassing
5c. Dekking voorziening?	Niet van toepassing
6. Volledige dekking binnen begroting?	Niet van toepassing

Communicatie en vervolg

In het belang van een goede uitvoering van de Verordening, wordt het Jeugdteam uitgebreid geïnformeerd over de inhoud van de nieuwe Verordening. Met de coördinator van het Jeugdteam worden afspraken gemaakt over welke vorm voor hen het beste aansluit. Ook de Gecertificeerde Instellingen en de huisartsen worden geïnformeerd. De Gecertificeerde Instellingen worden door de regionale contractmanagers geïnformeerd. De huisartsen worden door de beleidsadviseurs geïnformeerd. De nieuwe Verordening wordt gepubliceerd op lokaleregelgeving.overheid.nl zodat inwoners kunnen lezen hoe de Jeugdhulp in Oostzaan geregeld is.

Juridisch Kader

De Jeugdwet

- Op grond van de Jeugdwet zijn gemeenten verplicht een Verordening vast te stellen waarin nadere regels staan over de organisatie en toekenning van jeugdhulp.
- In de Hervormingsagenda jeugd is een pakket aan maatregelen afgesproken om de kwaliteit en effectiviteit van jeugdhulp te verbeteren en het stelsel financieel houdbaar te maken.

Verordening Jeugdhulp gemeente Oostzaan

- De huidige Verordening Jeugdhulp 2022 en nadere regels voldoen onvoldoende aan de uitspraken van de Centrale Raad van Beroep en dat brengt financiële risico’s met zich mee.

Jurisprudentie

- Centrale Raad van Beroep (CRvB): uitspraken van de CRvB dragen gemeenten op in hun verordening te regelen wat onder ‘eigen mogelijkheden’ en ‘eigen probleemoplossend vermogen’ wordt verstaan en dat de deskundige toeleiding naar, advisering over, bepaling van en inzetten van de aangewezen voorziening, voldoende geborgd dient te zijn.

Adviesraad

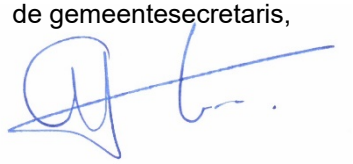
De adviesraad is om een schriftelijke reactie gevraagd. Zij hebben een aantal suggesties gedaan en een positief advies gegeven. De suggesties zijn waar mogelijk verwerkt, en de adviesraad is hierover geïnformeerd. Het advies van de ASD en een overzicht van de gemaakte aanpassingen zijn toegevoegd als bijlage (B3 &B4).

Bijlagen

B1. Verordening Jeugdhulp gemeente Oostzaan 2026
B2. Toelichting Verordening Jeugdhulp gemeente Oostzaan 2026
B3. Advies ASD Oostzaan over de verordening Jeugdhulp
B4. Overzicht gemaakte aanpassingen n.a.v. advies ASD Oostzaan

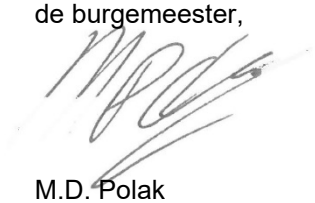
Het college van burgemeester en wethouders van Oostzaan, 4 november 2025

de gemeentesecretaris,

D.J. van Huizen

de burgemeester,

M.D. Polak

Raadsbesluit

Nr. 25/50

De raad van de gemeente Oostzaan;

Gelet op

Het besluit van burgemeester en wethouders van 4 november 2025
Het advies van de commissie 4 december 2025
Het bepaalde in Jeugdwet

Besluit

1. De termen ‘eigen kracht’ en ‘boven gebruikelijke zorg’ (artikel 4.6) in de verordening Jeugdhulp gemeente Oostzaan 2026 te verduidelijken;
2. De verordening uit te breiden met artikelen over toezicht en naleving hoofdstuk 6 en 7;
3. De verordening Jeugdhulp gemeente Oostzaan 2022 in te trekken en te vervangen door de verordening Jeugdhulp gemeente Oostzaan 2026 (B1) met ingang van 1 januari 2026;
4. De verordening jeugdhulp gemeente Oostzaan 2026 en de toelichting op de verordening te publiceren op lokaleoverheid.nl (B1 en B2) met ingang van 1 januari 2026.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de Raad van de gemeente Oostzaan,
gehouden op 11 december 2025,

de griffier,	de voorzitter,
Z.A. de la Cruz	M.D. Polak